

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Pozderka Gábor ügyvéd által képviselt I - II. rendű felpereseknek, a dr. Péchy Kristóf ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. február 9. napján meghozott, 20.P.20.752/2007/49. számú ítélete ellen, az alperes részéről 50. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és az alperes marasztalásának tőkeösszegét

- az I. rendű felperes javára, gondozás címén 186.600 (egyszáznyolcvanhatezer-hatszáz) forint, élelemfeljavítás címén 33.000 (harmincháromezer) forint, háztartási kisegítő címén 96.000 (kilencvenhatezer), illetve 224.000 (kettőszázhuszonnégyezer) forint, kulturális többletköltség címén 24.000 (huszonnégyezer) forint, háztartási többletköltség címén 48.000 (negyvennyolcezer) forint, közlekedési többletköltség címén 51.000 (ötvenegyezer) forint, rehabilitációs költség címén 96.000 (kilencvenhatezer) forint, gyógyászati segédeszköz címén 33.667 (harmincháromezer-hatszázhatvanhét) forint, nem vagyoni kártérítés címén 5.000.000 (ötmillió) forint,

- a II. rendű felperes javára, kulturális többletköltség címén 25.000 (huszonötezer) forint, közlekedési többletköltség címén 30.000 (harmincezer) forint, rehabilitációs költség címén 12.000 (tizenkettőezer) forint, jövedelemveszteség címén bruttó 159.158 (százötvenkilencezer-százötvennyolc) forint,

- az I. rendű felperes javára háztartási kisegítő címén megállapított járadék havi összegét 4.000 (négyezer) forint leszállítja,
a felperesek gyógyszerköltség iránt, valamint jövedelemveszteség címén támasztott további keresetét pedig teljes egészében elutasítja.

Az alperest az I-II. rendű felperesek javára megállapított elsőfokú perköltség fizetése alól mentesíti. Egyidejűleg kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint elsőfokú részperköltséget. Megállapítja továbbá, hogy a II. rendű felperes és az alperes az elsőfokú eljárás során felmerült költségét maga viseli.

A feljegyzett kereseti illeték és az állam által előlegezett szakértői költség térítését akként rendezi, hogy az illetékből az alperes 342.000 (háromszáznegyvenkettőezer) forintot köteles az államnak felhívásra megtéríteni, 558.000 (ötszázötvennyolcezer) forint illetéket pedig az állam visel. A szakértői díjból 27.300 (huszonhétezer-háromszáz) forintot kell az alperesnek a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatala felhívására megfizetnie, és 44.580 (negyvennégyezer-ötszáznyolcvan) forintot visel az állam.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I. rendű felperesnek 30.000 (harmincezer) forint, a II. rendű felperesnek 60.000 (hatvanezer) forint másodfokú részperköltséget, és térítsen meg az államnak felhívásra 344.600 (háromszáznegyvennégyezer-hatszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket. Kimondja, hogy a további 156.300 (százötvenhatezer-háromszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes az '1' forgalmi rendszámú motorkerékpár vezetőjeként, a II. rendű felperes pedig annak utasaként 2005. május 28-án ... lakott területén belül balesetet szenvedett. A baleset akként következett be, hogy az alperesi biztosított, az általa vezetett '2' forgalmi rendszámú gépkocsival az úton körültekintés nélkül megfordult, és eközben összeütközött az őt megelőzni szándékozó motorkerékpárral. Az I. rendű felperes a megengedett 40 km/h sebesség helyett 70 km/h sebességgel közlekedett.

A büntető bíróság 2008. február 20-án jogerőre emelkedett ítéletével megállapította az alperes biztosítottjának bűnösségét közúti baleset gondatlan okozásának vétségében.

A baleset során az I. rendű felperes a jobb combcsontja nyílt törését, a jobb térdkalácsa törését, jobb oldali orsócsonttörést, mindkét oldali bokaízület rándulását és térdízület zúzódását, és a jobb kéz III. ujj végpercének metszett sebzését, a II. rendű felperes agyrázkódást, a jobb combcsont darabos, térdízületbe hatoló törését,

és a bal lapocka törését szenvedte el. Mindkettőjük sérülései maradandó fogyatékoság visszamaradása mellett gyógyultak. Az I. rendű felperes baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése 40 %, a II. rendű felperesé 30 %.

Az alperes a felperesek kárát peren kívül részben megtérítette. A felperesek keresete a fennmaradó vagyoni és nem vagyoni káruk megtérítésére irányult.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta. Álláspontja szerint a károk 60-40 % arányban való megosztása indokolt, tekintettel arra, hogy az I. rendű felperes 75 %-os sebességtúllépése alapvető szerepet játszott az ütközés erejében, és a súlyos sérülések kialakulásában. Állította, hogy a megengedett sebességgel közlekedve a felperes a balesetet vészfékezéssel elkerülhette volna. A felperesek vagyoni kárigényeit eltúlzottnak, összegében bizonyítatlannak tartotta. Az I. rendű felperes jövedelemvesztesége esetében hivatkozott arra, hogy a felperes az új munkaszerződése alapján ténylegesen nem végzett munkát, a munkaszerződése alapján járó jövedelemmel teljes bizonyossággal nem számolhatott. Mindkét felperessel kapcsolatban azt állította, hogy a baleset utáni jövedelmük összege meghaladja a baleset előtti jövedelmüket. Állította, hogy a felperesek mindennapi életvitelükben nincsenek korlátozva, ezért a megjelöltnél kisebb mértékű nem vagyoni kártérítés is alkalmas sérelmeik kiegyensúlyozására.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az I. rendű felperesnek gondozás címén 237.000 forintot, élelemfeljavítás címén 45.000 forintot, háztartási kisegítő címén 120.000 forintot, valamint a jövőre nézve havi 5.000 forint járadékot, kulturális többletköltség címén 30.000 forintot, háztartási többletköltség címén 180.000 forintot, közlekedési többletköltség címén 100.000 forintot, gyógyszerköltség címén 2.958 forintot, rehabilitációs költség címén 240.000 forintot, gyógyászati segédeszköz címén 42.083 forintot, jövedelemveszteség címén bruttó 183.720 forintot és havi bruttó 18.644 forint járadékot, nem vagyoni kártérítés címén 6.000.000 forintot, továbbá késedelmi kamatot ítélt meg. A II. rendű felperes esetében gondozás címén 89.000 forint, élelemfeljavítás címén 15.000 forint, háztartási kisegítő címén 50.000 forintot és havi bruttó 315.000 forintot, és a jövőre nézve havi 5.000 forint járadék, kulturális többletköltség címén 30.000 forint, közlekedési többletköltség címén 50.000 forint, gyógyszerköltség címén 15.000 forint, rehabilitációs költség címén 32.000 forint, gyógyászati segédeszköz címén 15.380 forint, egyéb kár címén 60.230 forint, jövedelemveszteség címén bruttó 159.158 forintot és havi bruttó 60.000 forint járadékot, nem vagyoni kártérítés címén 4.000.000 forintot, továbbá késedelmi kamat erejéig marasztalta az alperest. Ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította. Ítéletében kifejtett jogi álláspontja szerint az alperest objektív felelősség terheli és a kármegosztás jogszabályi feltételei pedig nem álltak fenn. A szakértő szerint ugyanis a veszélyhelyzetet az alperes biztosítottjának a figyelmetlensége idézte elő, és az I. rendű felperes sebességtúllépésével nem tévesztette meg a gépkocsi vezetőjét. A felperesek vagyoni kárigényeinek összegét az orvos szakértői vélemény, a becsatolt okiratok, valamint a tanúk vallomása alapján mérlegeléssel állapította meg. A háztartási kisegítő költsége tekintetében utalt arra, hogy a felperesek közös háztartásban

élnék, és ilyen igényt mindketten érvényesítettek. A közlekedési többletköltség a szakvélemény szerint a táppénzes állomány időszakára lehet megalapozott. Az I. rendű felperes jövedelemveszteségének a számítása során a próbaidő egy hónapos időtartamáig tartotta figyelembe vehetőnek a felperes új munkaszerződését. Álláspontja szerint a szerződés alapján nem tekinthető igazoltnak, hogy a felperes mindvégig ennél a munkáltatónál dolgozott volna. Mindkét felperes esetén a szakvélemény vonatkozó megállapításaira utalva megállapította, hogy munkájukat 15 %-ban erejük fokozott megfeszítésével végzik. Ezért járadékot állapított meg részükre. A nem vagyoni kártérítés mértékét a felperesek életkorát, a szakvélemény, illetve a tanúk vallomása alapján megállapítható sérelmek súlyosságát figyelembe véve, a balesetkori ár- és értékviszonyokhoz képest határozta meg.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Az elsőfokú eljárásban kifejtett érveit megismételve a felperesek közrehatásának megállapítását és a rá nézve terhesebb 60-40 % arányú kármegosztás alkalmazását kérte valamennyi vagyoni kártétel esetében. Hangsúlyozta, hogy sebességtúllépés hiányában vészfékezéssel a baleset elkerülhető lett volna, illetve amennyiben a felperesek a megengedett sebességgel közlekednek, ütközés esetén kevésbé súlyos sérüléseik keletkeznek. Állította, hogy a felperesek állapota fokozatos javulásának megfelelően indokolt a gondozási költség arányos havonkénti csökkentése. A kulturális többletköltség a II. rendű felperes esetében álláspontja szerint csak öt hónapra indokolt, mert ezt követően a felperes a korábbi életvitelét folytathatta. Indokoltnak tartotta egyébként a költségnek a felperesek állapotjavulásával arányos fokozatos csökkentését. A háztartási többletköltség megítélt összegét eltúlzottnak tartotta. Kiemelte, hogy az I. rendű felperes nem volt a táppénzes betegállomány teljes időtartama alatt ágyhoz kötve. A fűtés nélküli időszakban pedig ennek a költségtöbbletnek a havi összege szükségszerűen eltér a fűtési időszakétól. A közlekedési többletköltség tekintetében arra hivatkozott, hogy a pert megelőző teljesítése alkalmas volt a felperesek kárának kompenzálására. A költség elsőfokú bíróság által megállapított havi összegét eltúlzottnak tartotta egyfelől a felperesek fokozatos állapotjavulására, másfelől arra figyelemmel, hogy sérüléseik miatt az átlagosnál ritkábban szorultak közlekedésre. A gyógyszerköltség megállapított összege az azt alátámasztó bizonyítékok nélkül álláspontja szerint megalapozatlan. Az általa figyelembe vehetőnek tartott fele összeghez képest a felperesek igényét peren kívül már megtérítette. Állította, hogy összegében bizonyítatlan a felperesek ítélet szerinti rehabilitációs költsége, és a II. rendű felperes költségét peren kívül már megtérítette. A jövedelemveszteséggel kapcsolatban fenntartotta az elsőfokú eljárás során kifejtett érveit. Az I. rendű felperes esetében kiemelte, hogy a munkaszerződés 11 nappal a balesetet megelőzően került megkötésre, az alapján a felperes ténylegesen munkát nem végzett. Nem tekinthető igazoltnak ezért a munkaviszony létesítése, és az abból származó jövedelem rendszeressége. A II. rendű felperes esetében hivatkozott arra, hogy a közrehatása figyelembevételére esetén kárának összegét a peren kívüli teljesítése meghaladja. Mindkét felperes esetében utalt arra is, hogy a baleset utáni, az erőmegfeszítés mértékével csökkentett jövedelmük is

magasabb, mint a baleset előtti. Megjegyezte továbbá, hogy az erő különös megfeszítésével végzett munka esetén a járadékot nettó összegben indokolt megállapítani. Kérte a felperesek közrehatásának értékelését a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során. Ennek megfelelően kérte a nem vagyoni kártérítésnek az I. rendű felperes esetében 2.400.000 Ft-ra, a II. rendű felperes esetében 1.500.000 Ft-ra való leszállítását.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés részben megalapozott.

Fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében jogerőre emelkedett az elsőfokú ítéletnek az I. rendű felperes 1.460.761 forint vagyoni és 6.000.000 forint nem vagyoni, a II. rendű felperes 515.768 forint vagyoni, valamint 4.000.000 forint nem vagyoni kárigényét, továbbá 23.644 forint illetve 65.000 forint járadékot meghaladó elutasító rendelkezése. Ugyancsak jogerőssé vált az ítéletnek az alperest az I. rendű felperes esetén 391.850 forint vagyoni és 2.400.000 forint nem vagyoni kártérítésben, valamint késedelmi kamatában, míg a II. rendű felperes esetén 260.366 forint vagyoni, 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítésben és késedelmi kamatában, továbbá mindkét felperes javára havi 3.000 forint járadékban marasztaló rendelkezése.

Az I. rendű felperes motorkerékpár vezetőjeként, a II. rendű felperes pedig utasként sérült. A baleset akként következett be, hogy az alperes biztosítottja által vezetett személygépkocsi az úton előbb jobbra lehúzódt, majd a mögötte haladó, és őt megelőzni szándékozó motorkerékpár elé balra visszafordult. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a veszélyhelyzetet teljes egészében az alperes biztosítottja idézte elő. A baleset körülményeiből nem lehetett arra következtetni, hogy az I. rendű felperes sebességtúllépése a gépkocsi vezetőjét megtévesztette. Az alperes felelőssége a veszélyes üzem működéséből eredő károkért objektív. Kármegosztásnak az adott tényállás mellett nincsen helye.

Közrehatás, kármegosztás:

Az elsőfokú bíróság azonos felelősségi szabályok alapján bírálta el a felperesek kárigényét, tekintet nélkül arra, hogy az I. rendű felperes vezetőként, a II. rendű felperes viszont utasként sérült.

Az ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azon álláspontját, miszerint az I. rendű felperes igénye esetében az alperes a Ptk. 345. § (1) bekezdésének szabálya alapján felel. Az I. rendű felperes kára motorkerékpárjának üzemeltetése közben, személygépkocsi és motorkerékpár, azaz két veszélyes üzem találkozásából keletkezett. A Ptk. 346. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozta, egymás közötti viszonyukban a felelősség általános szabályait kell alkalmazni. A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kártérítésre az köteles, aki a kárt jogellenesen és vétkesen okozta. Abban az esetben, ha a károsult felróható magatartásával a kár

bekövetkeztében maga is közrehatott, a kár megosztásának van helye. A Ptk. 340. § (1) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

A nyomozás során kirendelt műszaki szakértőnek a polgári per tárgyalásán kiegészített véleménye szerint a személygépkocsi esetében 15 km/h nagyságrendű lehetett az ütközési sebesség, amely egy álló helyzetből indított gyorsítás során alakulhatott ki. A motorkerékpár haladási sebessége az adott útszakaszon megengedett 40 km/h helyett legalább 70 km/h volt, az ütközés is ilyen sebesség mellett következhetett be. Amennyiben a motoros a megengedett sebességgel közlekedik, vészfékezéssel elkerülhette volna a balesetet. Közepes intenzitású fékezésnél bekövetkezett volna ugyan a baleset, de már csak mintegy 28 km/h felütközési sebességgel. Ennek az ütközésnek a következményei pedig lényegesen elmaradtak volna a valós viszonyok között elszenvedett sérülésektől. Az orvosszakértő ezt a megállapítást annyiban egészítette ki, hogy a sérülések alapvetően nem a sebesség, hanem az ütközés miatt keletkeztek. Nem zárható ki azonban a nagyobb sebesség mellett súlyosabb sérülések keletkezése. A műszaki szakértő a gépjármű vezetője részéről a kanyarodási manőver megkezdését kifejezett vezetéstechnikai hibának tartotta. A motorkerékpár vezetője részéről ellenben észlelési-, illetve cselekvési késedelmet szakértői eszközökkel nem tudott kimutatni.

A szakértői megállapításokból következően a perbeli közlekedési baleset bekövetkezte döntően arra volt visszavezethető, hogy az alperes biztosította megszegte a járművel való megfordulásnak a KRESZ 33. § (1) bekezdésében meghatározott szabályát. Az I. rendű felperes a baleset bekövetkeztében annyiban hatott közre, hogy a lakott területen belül sebességkorlátozás alá eső útszakaszon, a táblán megjelöltnél lényegesen nagyobb sebességgel haladt. Ez a magatartás a KRESZ 14. § (1) bekezdés d./ pontjába és 26. § (1) bekezdés a./ pontjába ütközött.

A Legfelsőbb Bíróság a PK 36. számon közzétett állásfoglalása értelmében, ha a károkozó magatartás előidézésében, a kár bekövetkeztében, a kár súlyosbodásában az elvárható magatartást elmulasztó károsult is közrehatott, magatartásának következményeit a károsult maga viseli. Ez esetben a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerint kármegosztásnak van helye. Nem terheli kártérítési felelősség a károkozót a kárnak azért a részéért, amely abból származott, hogy a károsult nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az állásfoglalás szerint az elvárhatóság megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a károkozótól nagyobb mértékben lehet elvárni, hogy felismerje a kár bekövetkezésének lehetőségét, mint a károsulttól a károsodás veszélyének a felismerését. A károsult számolhat azzal a következménnyel, hogy a károkozástól mindenkinek tartózkodnia kell, kivételes esetektől eltekintve tehát nem várható tőle a szokásokat meghaladó elhárítási készenlét. Viszont a károkozó sem kötelezhető a már bekövetkezett kárból nagyobb rész viselésére, mint ami a terhére felróható.

Az ítéltábla álláspontja szerint az alperes biztosítottjának közlekedési szabályszegése az előzőekben kifejtettek szerint sokkal súlyosabb fokú volt, mint az I. rendű felperesé. Az I. rendű felperesnek ugyanis a sebessége megválasztásakor alapvetően nem kellett olyan körülmény felmerültével számolnia, amely őt sebessége hirtelen megváltoztatására, fékezésre kényszerítheti. Ugyanakkor a sebesség túllépése fokozta a baleset kockázatát, és csökkentette a baleset elhárításának az esélyét. Ezért az ítéltábla az előzőekben részletezett körülmények mérlegelése alapján az I. rendű felperes baleset bekövetkeztében való közrehatását 20 %-ban tartotta megállapíthatónak. Az I. rendű felperes vagyoni kárát tehát ilyen arányban maga viseli, és az alperestől kártérítést csak ezt meghaladó részben követelhet.

Az utasként balesetet szenvedő II. rendű felperes esetében az elsőfokú bíróság helytállóan alkalmazta a Ptk. 345. § (1) bekezdésének felelősségi szabályát. A Ptk. 345. § (2) bekezdése elvileg a tárgyi felelősség esetén is lehetővé teszi a károsult közrehatása esetén a károk megosztását. A II. rendű felperes részéről azonban a bekövetkezett kárral okozati összefüggésben álló vétkes magatartás a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható. A II. rendű felperesnek okozott kárért a közös károkozás Ptk. 344. § (1) bekezdésében meghatározott szabálya alapján az I. rendű felperes és az alperes biztosítottja egyetemlegesen felelnek. Az egyetemleges felelősség szabályai szerint a II. rendű felperes a teljes kárának megtérítését - választásától függően - mindkettőjüktől vagy bármelyiküktől követelhet. Az I. rendű felperes és az alperesi biztosított magatartása felróhatóságának aránya a közös károkozók belső jogviszonyában bír jelentőséggel. Nem érintette azonban az alperesnek a II. rendű felperessel szemben fennálló helytállási kötelezettségét. Az ő esetében tehát az alperes kármegosztás alkalmazása nélkül a teljes kár megtérítésére volt kötelezhető.

Gondozási költség:

Az orvos szakértő mindkét felperes gondozását a táppénzes betegállomány időtartamában tartotta indokoltnak. A szakvélemény alapján az alperes az I. rendű felperes igényét 12 hónapra, a II. rendű felperes igényét 5 hónapra elfogadta. Nem tette vitássá az ítéletben megállapított havi 21.000 Ft-os gondozási költséget sem, azonban álláspontja szerint a felperesek állapotjavulásával arányosan ennek mértéke havonta csökkentendő volt. A szakértő a gondozást a teljes időszakra egységesen szükségesnek tartotta. Véleményének szóbeli kiegészítése során úgy nyilatkozott, hogy nem tud különbséget tenni az időszakon belül a gondozás fokozatai között. Ennek megfelelően a felperesek azonos összegű gondozási költség megtérítésére tarthattak igényt. Az I. rendű felperes esetében ez 252.000 Ft-ot jelentett, amely közrehatása folytán 80 %-ban (201.600 Ft) volt követelhető. Ezt az összeget azonban csökkentette még az alperes 15.000 Ft összegű teljesítése. Az I. rendű felperes tehát 186.600 Ft-ra tarthatott igényt. A II. rendű felperes esetében teljes egészében helytálló volt az elsőfokú bíróság számítása. A II. rendű felperes az alperes teljesítésének elszámolását követően 89.000 Ft-ra tarthatott igényt.

Élelemfeljavítás:

Az alperes kizárólag a közrehatásra figyelemmel kérte az ítélet élelemfeljavítással kapcsolatos rendelkezéseinek a megváltoztatását. Az élelemfeljavítás indokoltságának időtartamát (I. rendű felperes esetében négy, II. rendű felperes esetében két hónap), illetve havi mértékét (15.000 Ft) nem tette vitássá. Az I. rendű felperes igénye a közrehatás arányában, illetve az alperes peren kívüli teljesítésével (15.000 Ft) csökkentendő volt. Végző soron felperes tehát 33.000 Ft-ra tarthatott igényt. A II. rendű felperes kárigényét az elsőfokú bíróság a kármegosztás alkalmazhatósága hiányában helytállóan számította, a megítélt 15.000 Ft helyes számítás eredménye.

Háztartási kisegítő:

Az alperes az elsőfokú bíróság számítását a költségek mértékét tekintve elfogadta, azonban azokat a kármegosztásra tekintettel mindkét felperes tekintetében csökkenteni kérte. A II. rendű felperes vonatkozásában az előbbieken kifejtettek szerint kármegosztás alkalmazásának nem volt helye. Az I. rendű felperes esetében viszont az elsőfokú bíróság által megállapított havi járadéknak csak a 80 %-a volt figyelembe vehető. Ennek megfelelően a 2006. május 31-ig terjedő időszakban a lejárt járadék összege 96.000 Ft. Az ezt követően az elsőfokú ítélet meghozataláig lejárt járadék összege 224.000 Ft-ra, a jövőre nézve megállapított járadék összege pedig havi 4.000 Ft-ra módosult.

Kulturális többletköltség:

Helytállóan utalt az alperes fellebbezésében arra, hogy a kulturális többletköltség megalapozottságának alátámasztására az orvos szakértői vélemény vonatkozó megállapítása nem alkalmas. Az ilyen jellegű többletköltség felmerülte ténykérdés. A kihallgatott tanúk a többletköltségek felmerültét mindkét felperes esetében alátámasztották. Vallomásuk ellenben a költségek felmerülése időtartamának behatárolására már nem volt alkalmas. Erre vonatkozó bizonyítékok hiányában így ez az időtartam nem volt az alperes által nem vitatott, az I. rendű felperes esetében hat, a II. rendű felperes esetében öt hónapon túl elfogadható. A tanúk vallomása nem igazolta azt az alperesi állítást, hogy a költségek a felperesek állapotának javulásával egyre csökkenő mértékben merültek fel. Az ítéltábla álláspontja szerint az ilyen jellegű többletköltségek általánosságban az otthon-tartózkodással mutatnak összefüggést. Annak időtartama alatt az egészségi állapot javulásával egyenes arányban nem feltétlenül csökkennek. Az alperes az elsőfokú ítéletben meghatározott havi 5.000 Ft-ot összegszerűségében egyébként nem tette vitássá. Az I. rendű felperes esetében a közrehatásra figyelemmel az indokolt 30.000 Ft-os költség 80 %-ának, azaz 24.000 Ft-nak a megfizetésére volt kötelezhető. A II. rendű felperes esetében pedig ilyen összegű költség öt hónapra számított összege 25.000 Ft-ot tett ki.

Háztartási többletköltség:

A rezszi többletköltsége térítését az I. rendű felperes kérte. A becsatolt számlák közül azok, melyek a balesetet közvetlenül követő időszak rezsiköltségeit hivatottak alátámasztani, a II. rendű felperes nevére szóltak. A felperes továbbá egyáltalán

nem csatolt a balesetet megelőző időszakra vonatkozóan számlákat. Ezek hiányában így nem volt megállapítható, hogy a balesetet követő kényszerű otthon-tartózkodásuk miatt a rezsiköltség ténylegesen mennyivel emelkedett. Az alperes által indokoltnak tartott 60.000 Ft költségtöbblet 80 %-ánál, azaz 48.000 Ft-nál nagyobb mérvű költségemelkedés ezért az I. rendű felperes javára nem volt megállapítható.

Közlekedési többletköltség:

A szakértő szerint a felperesek a táppénzes állományuk időtartamában voltak a tömegközlekedés idénybevételeiben teljességgel akadályozottak, illetve korlátozottak. Ugyanezen időtartam alatt mindketten kísérő igénybe vételére is szorultak. A szakértői véleménnyel tehát a felperesek bizonyították közlekedési többletköltségre vonatkozó igényük indokoltságát. A kihallgatott tanúk igazolták a felperesek közlekedési szokásainak a baleset után bekövetkező változását. A II. rendű felperes a benzinköltségének elszámolására vonatkozóan költség-összesítőt, továbbá a forgalmi engedélyének másolatát csatolta. Mindezen bizonyítékokat az elsőfokú bíróság okszerűen mérlegelte a közlekedési többletköltség havi mértékének meghatározása során. A megállapított összegből azonban elmulasztotta teljes körűen levonni az alperes által peren kívül már megtérített költségeket. A helyes számítás szerint tehát az I. rendű felperes a közrehatása arányában 96.000 Ft közlekedési többletköltségre tarthatott igényt, amelyet csökkenteni kellett az alperes 45.000 Ft összegű teljesítésével. A II. rendű felperes javára megállapított 50.000 Ft-ot pedig az alperes 20.000 Ft összegű teljesítése csökkentette. Az I. rendű felperes tehát ezen a címen 51.000 Ft, a II. rendű felperes pedig 30.000 Ft megtérítésére tarthatott igényt.

Gyógyszerköltség:

Az orvos szakértő mindkét felperes esetében a fájdalomcsillapítókat, izomlazítókat és a hegesezés gyógyulásának elősegítésére alkalmazott kenőcsöket találta hat hónapos időtartamban orvosilag indokoltnak. A gyógyszerköltség véleménye szerint havi 5.000 Ft-ban elfogadható. A szakértő véleménye azonban csak a költségek balesettel való okozati összefüggésének igazolására volt alkalmas. A költség ilyen összegben való tényleges felmerültét az alperes vitatta, ezért azt a felperesek tartoztak volna bizonyítani. A szakértő által a balesettel okozati összefüggésbe hozott gyógyszerek számlával igazolt havi költsége valóban nem haladta meg az alperes által elismert 2.500 Ft-ot. Az alperes peren kívül az I. rendű felperesnek 27.042 Ft-ot, a II. rendű felperesnek pedig 15.000 Ft-ot teljesített, amely összeg az I. rendű felperes költségét meghaladta, a II. rendű felperes költségét pedig kiegyenlítette. Költségeik igazolása hiányában ezért a felperesek további igényt eredményesen nem érvényesíthettek.

Rehabilitációs költség:

Az orvos szakértő mindkét felperes esetében a táppénzes állomány időtartamában állapította meg a gyógytorna, illetve az I. rendű felperes esetében a rehabilitáció szükségességét. A tanúk csupán általánosságban, a mérték megjelölése nélkül tudtak vallomást tenni a felperesek gyógytornával, úszással, láberősítő gép

bérlésével kapcsolatban felmerült költségeikre nézve. Az ilyen költségek rendszerességére, illetve összegére vonatkozó bizonyítékok hiányában azonban a megtérítésükre irányuló igény csak az alperes által nem vitatott mérték erejéig lehetett alapos. Az I. rendű felperes tehát 12 hónapra havi 10.000 Ft-tal számítva, a közrehatására tekintettel 96.000 Ft-ra tarthatott igényt. A II. rendű felperes esetében ez a költség öt hónapra havi 6.000 Ft-tal kerülhetett számításra, amelyből az alperes 18.000 Ft-ot már megtérített. Így részére további 12.000 Ft jár.

Gyógyászati segédeszköz:

A gyógyászati segédeszközök elsőfokú bíróság által megállapított költségét az alperes kizárólag a közrehatás mértékében vitatta. Az I. rendű felperes közrehatásának arányában költség igénye 33.667 Ft-ra volt csökkentendő. A II. rendű felperes esetében ellenben a kármegosztás szabályai nem voltak alkalmazhatók, így nem volt alap az elsőfokú bíróság által megítélt költség leszállítására.

Jövedelemveszteség:

Az I. rendű felperes előadása szerint a baleset előtt a 'B' Bt-nél dolgozott napi 4 órában, nettó 50-55.000 Ft munkabérért. Az 'A' Bt-nél 2005. június 1-től helyezkedett volna el 140.000 Ft/hó nettó bérezés mellett. Munkába állását azonban a perbeli baleset megakadályozta. A balesetet követően, 2007. július 1-től dolgozott a 'C' Kft-nél, ahol a személyi alapbére bruttó 120.000 Ft volt. A II. rendű felperes a balesetet megelőzően havi bruttó 261.000 Ft jövedelemmel rendelkezett. A balesetet követő táppénzes állománya után jövedelmének havi összege 328.181 Ft volt. A munkaszerződésének módosítása folytán 2007. november 1-től személyi alapbére bruttó 333.720 Ft-ra, 2009. május 26-tól kezdődően pedig 400.000 Ft-ra emelkedett. Az orvos szakértő szerint mindkét felperes munkáját 15 %-ban erejének megfeszítésével végzi.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperesnek az új munkaszerződése alapján ítélte meg a próbaidő tartamára bruttó 183.720 Ft jövedelemkiesést, illetve rendkívüli munkateljesítménye okán 2007. július 1-től havi bruttó 18.864 Ft járadékot. A II. rendű felperesnek táppénzes állománya idejére az alperes peren kívüli teljesítésének figyelembevételével bruttó 159.158 Ft jövedelemveszteséget, illetve 2005. november 1-jétől a fokozott erőfeszítéssel végzett munkateljesítménye miatt járadék formájában a bruttó jövedelme 15 %-át állapította meg. Az alperes fellebbezésében a rendkívüli munkateljesítmény miatt megítélt járadékot azon az alapon tette vitássá, hogy a felperesek az erőmegfeszítés mértékével csökkentett baleset utáni jövedelme is magasabb a balesetet megelőzőnél. Az I. rendű felperes egy hónapra megállapított jövedelemveszteségét azért vitatta, mert az új munkaszerződésen alapuló jövedelmére a felperes teljes bizonyossággal nem számíthatott. A II. rendű felperes táppénzes állományának idejére megállapított jövedelemveszteségének számítását nem, csupán annak mértékét tette vitássá a felperes közrehatására figyelemmel.

A Ptk. 356. § (1) bekezdése kimondja, hogy akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a baleset utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét - neki fel nem róható okból - nem éri el.

A (2) bekezdés értelmében balesetből eredő munkaképtelenség vagy munkaképesség-csökkenés esetén járadékként az elmaradt keresetnek (jövedelemnek) a társadalombiztosítási ellátásokkal csökkentett összegét kell megtéríteni.

A (3) bekezdés szerint a járadék megállapításánál a balesetért felelős személy javára nem vehető figyelembe az a kereset (jövedelem), amelyet a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el.

A Ptk. 357. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a balesetet szenvedett személy keresetveszteségét (jövedelemkiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni. Ha az említett idő alatt a keresetben (jövedelemben) tartós jellegű változás állott be, csak a változás utáni kereset (jövedelem) átlagát lehet figyelembe venni.

A (2) bekezdés szerint, ha a balesetet szenvedett személy munkabére a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, ezt kell a keresetveszteség megállapításánál figyelembe venni.

A (3) bekezdés értelmében ha a keresetveszteség (jövedelemkiesés) az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony (tagsági viszony) alapján végző személyek átlagos havi keresete az irányadó.

A (4) bekezdés szerint a keresetveszteség (jövedelemkiesés) megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeni változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni.

A Ptk. 356. § (3) bekezdése közvetlenül nem a baleseti járadék jogalapjára vagy feltételeire, hanem a járadék alapjául szolgáló keresetveszteség számításának módjára, ezen belül a baleset utáni jövedelem figyelembe vehető összegének meghatározására tartalmaz rendelkezéseket. A rendkívüli munkateljesítmény önállóan nem lehet alapja járadékigénynak, csak a kártérítésre vonatkozó más rendelkezésekkel együtt alkalmazható. Járadék a Ptk. 356. § (3) bekezdése alapján akkor ítéltető meg, hogy ha a törvény 356. § (1) bekezdésében foglalt feltételek is teljesülnek. Tehát a károsult munkaképessége a baleset folytán csökkent és a baleset utáni jövedelme nem éri el a baleset előtti keresetét. A Ptk. 356. § (3) bekezdése ehhez képest mondja ki azt, hogy a különbözet számítása során a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelmet figyelmen kívül kell hagyni.

Helytállóan hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy az I. rendű felperes az új munkáltatónál még nem állt munkába, és a próbaidő alatt munkaviszonya egyébként is bármikor megszüntethető volt. Ezért ez a jövedelem nem volt a keresetében olyan pozitív változásnak tekinthető, amelyre a felperes teljes bizonyossággal számíthatott. A jövedelemveszteségének számítása során tehát az új munkaszerződése szerinti bérét figyelmen kívül kellett hagyni. Mind az I., mind

pedig a II. rendű felperes esetében megalapozottan kifogásolta az alperes azt is, hogy a balesetet követő jövedelmük a balesetet megelőző jövedelmükhöz képest a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelmük figyelmen kívül hagyása esetén sem csökkent. A II. rendű felperes táppénzes állományára számított jövedelemkiesésének összegét a számítás módja tekintetében az alperes fellebbezésében nem kifogásolta. Kizárólag a közrehatás miatt a megállapított összeg a II. rendű felperes esetében nem volt csökkenthető. A jövedelemvesztesség címén a felperesek által támasztott további igények ellenben az előbb kifejtettek szerint alaptalanok voltak.

Nem vagyoni kártérítés:

A balesetben mindkét felperesnek a Ptk. 76. §-ában személyhez fűződő jogként szabályozott testi épséghez, egészséghez fűződő joga sérült. A szakvélemény szerint mindkét felperes sérülései maradandó fogyatékoság visszamaradása mellett gyógyultak. Az I. rendű felperes esetében a maradandó fogyatékoság a jobb könyökízület mozgáskorlátozottságában, a jobb alsó végtag megrövidülésében, és a jobb oldali sajkacsont álízülettel történő gyógyulásában nyilvánul meg. A II. rendű felperes esetében a maradandó fogyatékoság a jobb alsó végtag rövidülésében, a vállízület mozgásbeszűkülésében és a vállövi izomzat megcsappanásában jelentkezik. Mindkét felperes testén torzító jellegű hegek maradtak vissza. Az I. rendű felperes baleseti eredetű munkaképesség-csökkenésének mértéke 40 %, a II. rendű felperesé 30 %. Munkájukat mindketten erejük 15 %-os megfeszítésével képesek ellátni. A háztartási, ház körüli tevékenységek végzésében mindkét felperes segítségre szorul. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy ezek a hátrányok a felpereseknél fiatalon, 26, illetve 28 éves korukban jelentkeztek. Helyesen utalt arra is, hogy a felperesek életvitelének beszűkülése a kihallgatott tanúk vallomása alapján megállapítható volt.

A nem vagyoni kárpótlás összegének megállapítása során - az összecsúszottan meghatározható vagyoni károk megítélésénél alkalmazott módon - kármegosztás nem alkalmazható. E helyett a nem vagyoni kártérítés mértékénél kell számításba venni, hogy a károsult a kára bekövetkeztében közrehatott. Az I. rendű felperes közrehatását azonban az elsőfokú bíróság nem értékelte, ezért vonatkozásában az ítélet táblája a nem vagyoni kárpótlás összegét 5.000.000 Ft-ra leszállította. A II. rendű felperes esetén az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés - a károsodás időpontjában fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott döntéseit figyelembe véve - nem okszerűtlen mérlegelés eredménye volt. Ezért a részére megállapított 4.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés mérséklésére az ítélet táblája nem látott lehetőséget.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítélet táblája az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az ítélet táblája a felek pernyertessége-pervesztessége megváltozott arányára, valamint az I. rendű felperes nagyfokú pervesztességére figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú

perkötséget a felperes köteles az alperesnek fizetni. A II. rendű felperes esetében a pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel úgy rendelkezett, hogy saját elsőfokú költségét a II. rendű felperes és az alperes is maga viseli. A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés h./ pontja és 3. § (4) bekezdése alapján az alperes pervesztessége arányában köteles volt a kereseti illeték és az állam által előlegezett szakértői költség megfizetésére. A felperesek pervesztessége arányában az illetéket és szakértői költséget a rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Az alperes fellebbezése csupán kis részben vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a szerint a fellebbezési eljárásban is irányadó 81. § (1) bekezdése alapján köteles a felperesek arányos másodfokú perkötsége megfizetésére. A feljegyzett fellebbezési illeték viseléséről hozott döntés a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet előbbiekben hivatkozott rendelkezésein alapul.

, 2011. november 30.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Csóka István s. k. előadó bíró, Dr. Lente Sándor s. k. bíró